

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 299/2018-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. septembra 2018 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Antalom, advokátska kancelária, Hlavná 13, Trnava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 325/2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 325/2013 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 475,05 € (slovom štyristosedemdesiatpäť eur a päť centov), ktorú je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť na účet advokáta JUDr. Michala Antala, advokátska kancelária, Hlavná 13, Trnava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 299/2018-5 zo 14. júna 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 325/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti najmä vyplýva:

«... Ja, sťažovateľ vystupujem v pozícii žalobcu v súdnom konaní vedenom na OS Trnava pod sp. zn. 14C/325/2013.

Začiatkom tohto roku som nahliadnutím do súdneho spisu zistil, že od roku 2014 neboli vo veci prakticky vykonané žiadne úkony. Z tohto dôvodu som dňa 8.2.2017 adresoval predsedovi OS Trnava sťažnosť na prietahy a žiadal som zjednať nápravu. Vo vyjadrení k mojej sťažnosti predseda súdu túto uznal za opodstatnenú, pričom dĺžku konania odôvodnil opakovanou práceneschopnosťou doposiaľ vec vybavujúcej zákonnej sudkyne a taktiež tým, že OS Trnava je dlhodobo personálne nedostatočne obsadený.

Zrejme v reakcii na moju sťažnosť súd pristúpil k zaslaniu výziev na vyjadrenie obom sporovým stranám. Následne však iné úkony podľa mojich vedomostí súd nevykonal a teda do dnešného dňa (t.j. po štyroch rokoch odo dňa podania žaloby) nedošlo ani len k vytyčeniu termínu prvého pojednávania. Túto skutočnosť podľa môjho názoru jednoducho nie je možné ospravedlniť ničím...

... Tvrdím, že konaním, respektíve nekonaním Okresného súdu Trnava došlo a stále dochádza k porušovaniu mojich základných práv, a to najmä ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2...

Rovnako sa domnievam, že bolo a stále je porušované i moje právo garantované v čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd...

Okresný súd za 4 roky trvania konania nedokázal vytyčiť ani len prvé pojednávanie.

Ústavný súd pri rozhodovaní o prietáhoch v konaní posudzuje tri základné kritériá: zložitost' veci, správanie sa účastníka a postup súdu (I. ÚS 3/00, II. ÚS 32/02, I. ÚS 41/02, IV. ÚS 202/05).

Nazdávam sa, že Okresný súd Trnava ako porušovateľ mojich vyššie uvedených práv nemôže zdôvodňovať zdlhavosť konania zložitost'ou veci. Pokiaľ ide o moju vec, túto nepovažujem za „zložitú“ a to najmä s prihliadnutím na to, že rozhodovanie o zrušení rozhodcovského rozsudku patrí medzi bežnú agendu všeobecných súdov. Zároveň poukazujem na to, že súd v podstate totožnej veci (v konaní vedenom na OS Trnava pod sp. zn. 27C/379/2013, v ktorom súd rozhodoval o zrušení rozhodcovského rozsudku týkajúceho sa rovnakých sporových strán a v podstate obsahovo totožnej úverovej zmluvy na základe žaloby podanej v ten istý deň, v ktorom som taktiež podal žalobu v konaní, na prietahy v ktorom sa sťažujem) dokázal vydať rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť ešte dňa 20.11.2014.

Pokiaľ ide o druhé kritérium, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní ústavného súdu vo veci posudzovania zbytočných prietáhov a porušovania práva účastníkov konania podľa Čl. VI. ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tvrdím, že ja, sťažovateľ, som nezavdal žiadnu príčinu k tomu, že vo veci nebolo doposiaľ právoplatne rozhodnuté.

V zmysle tretieho kritéria, ktorým je postup súdu vo veci, nemožno taktiež dĺžku konania ospravedlniť. Postup súdu je evidentne poznačený prietahmi, čo vyplýva z už vyššie uvedeného.

Vzhľadom na horeuvedené je dĺžka trvania namietaného súdneho konania (v ktorom nebolo ešte ani nariadené prvé pojednávanie) z ústavnoprávneho hľadiska viac ako neakceptovateľné.

S poukazom na vyššie uvedené tvrdím, že postupom Okresného súdu Trnava v napadnutom konaní došlo a stále dochádza k zbytočným prietahom a tým aj k porušovaniu základných práv mňa - sťažovateľa podľa Čl. 48 ods. 2 Ústavy, ako aj môjho práva podľa Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

... S poukazom na vyššie uvedené sa domáham toho, aby ústavný súd v zmysle ust. čl. 127 ods. 2 Ústavy SR a § 56 zákona č. 38/1993 Z.z. vyslovil, že moje ústavné právo podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie mojej záležitosti v primeranej lehote podľa Čl. 6 ods. 1 Dohovoru porušené bolo a priznal mi primerané finančné zadosťučinenie ako kompenzáciu za to, že postupom Okresného súdu Trnava sú porušované moje hore uvedené základné práva.

Stav právnej neistoty, v ktorom sa nachádzam trvá už neprimerane dlho. Tento stav je pre mňa veľmi frustrujúci a neúnosný a to i s prihliadnutím na môj vek a taktiež na skutočnosť, že som bol uznaný za osobu zdravotne postihnutú.

... Pokiaľ ide o výšku mnou požadovaného finančného zadosťučinenia, toto požadujem priznať vo výške 5 000,- €, čo je podľa môjho názoru aspoň čiastočné vyjadrenie odškodnenia za dlhotrvajúce porušovanie mojich základných práv a to ako z hľadiska trvania samotného poruchového stavu, tak i rozhodovacej praxe ÚS SR a EŠLP.

Konečne sa domáham i toho, aby mi Ústavný súd v zmysle ust. § 36 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z.z. priznal i náhradu trov môjho právneho zastúpenia za jednotlivé úkony právnej služby uskutočnené v tomto konaní mojim právnym zástupcom...

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti navrhujem, aby Ústavný súd SR vo veci mojej sťažnosti takto rozhodol:

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14C/325/2013 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14C/325/2013 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie a to vo výške 5 000,- € (slovom päť tisíc eur), ktorú čiastku je povinný Okresný súd Trnava [REDAKOVANÉ] vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy jeho právneho zastúpenia v celkovej výške 312,34 €, a to na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. Michala Antala..., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.»

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom listom sp. zn. 1 SprV 439/2018 z 9. júla 2018 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 23. júla 2018.

3.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol chronológiu úkonov vykonaných v napadnutom konaní a dodal tieto relevantné skutočnosti:

„... V odôvodnení predmetnej sťažnosti uviedol sťažovateľ, že je žalobcom v konaní vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp.zn. 14C/325/2013. Keďže podľa sťažovateľa od roku 2014 neboli vo veci prakticky vykonané žiadne úkony, dňa 8.2.2017 adresoval predsedovi súdu sťažnosť na prietahy a žiadal zjednať nápravu. Následne súd pristúpil k zaslaní výziev na vyjadrenie oboch stranám sporu, avšak ďalej iné úkony nevykonával, a nedošlo ani k vytýčeniu pojednávania. Konaním, resp. nekonaním súdu došlo a stále dochádza podľa sťažovateľa k porušovaniu jeho základných práv, a to ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, a práva podľa čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Pokiaľ ide o vec, túto nepovažuje sťažovateľ za zložitú, najmä s prihliadnutím na to, že rozhodovanie o zrušení rozhodcovského rozsudku patrí medzi bežnú agendu všeobecných súdov. Sťažovateľ nedal žiadnu príčinu k tomu, že vo veci nebolo doposiaľ právoplatne rozhodnuté. Sťažovateľ sa domáha aby ústavný súd vyslovil, že jeho ústavné právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote bolo porušené, aby Okresnému súdu Trnava v konaní vedenom pod sp.zn. 14C/325/2013 prikázal konať bez

zbytočných prietahov, a aby sťažovateľovi priznal primerané finančné zadostučinenie vo výške 5.000,00 €.

Predseda súdu k sťažnosti uvádzam, že žaloba bola na súd podaná dňa 13.11.2013. Úpravou zo dňa 17.6.2015 bol spis predložený vyššiemu súdnemu úradníkovi na vykonanie úkonov v súvislosti s prípravou pojednávania a zároveň bol vyžiadaný spis z rozhodcovského súdu. Dňa 10.2.2017 bola žaloba doručovaná žalovanému spolu s výzvou na vyjadrenie - žalovaný sa vyjadril podaním doručeným súdu dňa 6.3.2017; vyjadrenie bolo následne doručované žalobcovi dňa 20.3.2017, žalobca sa vyjadril dňa 5.4.2017. Úpravou zo dňa 22.8.2017 bolo vo veci vytýčené pojednávanie na 25.9.2017 - toto bolo zrušené z dôvodu zmeny zákonného sudcu. Ďalší termín pojednávania bol vytýčený dňa 24.10.2017 na 18.1.2018 - pojednávanie bolo po vypočutí žalobcu odročené za účelom vyžiadania rozhodcovského spisu, nakoľko na predchádzajúcu výzvu na zapožičanie tohto spisu rozhodcovský súd nereagoval. Ďalší termín bol určený na 13.3.2018, kedy bol vo veci vyhlásený rozsudok. Rozsudok vo veci samej č. 14C/325/2013-130 zo dňa 13.3.2018 nadobudol právoplatnosť dňa 31.5.2018.

Z uvedeného prehľadu je zrejmé, že súd vo veci konal v rámci svojich možností priebežne - vzhľadom ku skutočnosti, že Okresný súd Trnava je dlhodobo personálne nedostatočne obsadený (na čo jednotliví sudcovia pravidelne upozorňujú), naviac v priebehu konania bolo potrebné viackrát pristúpiť z objektívnych príčin (praceneschopnosť sudkyne, následný odchod zastupujúcej sudkyne z Okresného súdu Trnava, následný odchod ďalšej zastupujúcej sudkyne na materskú dovolenku), sa môže zdať doba medzi vykonávaním jednotlivých úkonov dlhá, čo však nie je možné pripísať na vrub konajúceho súdu; dĺžka konania je teda spôsobená objektívnym stavom. V tejto súvislosti tiež uvádzam, že pôvodná zákonná sudkyňa Mgr. Andrea Tomašovičová počas trvania sporu bola viackrát praceneschopná, a to v období od 13.11.2013 do 23.12.2013, od 4.5.2015 do 8.6.2015, od 20.1.2016 do 29.1.2016, od 31.5.2016 do 18.6.2016 a od 27.10.2016 do 21.9.2017. Táto skutočnosť, ktorá mala vplyv na dĺžku konania, bola spôsobená objektívne, teda konajúci súd ju nijako nemohol ovplyvniť.

Poukazujem tiež na skutočnosť, že vec je od 31.5.2018 právoplatne skončená, preto nie je na strane sťažovateľa možné konštatovať stav právnej neistoty.

Na záver uvádzam, že súhlasím s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednania veci...“

3.2 Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu na uvedené vyjadrenie predsedu okresného súdu reagoval takto:

«V úvode uvádzam, že súhlasím od upustenia od verejného pojednávania v danej veci.

Predseda neprimeranú dĺžku konania odôvodňuje najmä podľa neho objektívnymi skutočnosťami (nedostatočná obsadenosť súdu, práceneschopnosť zákonnej sudkyne).

Tvrdím, že tieto „objektívne“ okolnosti v žiadnom prípade neospravedlňujú súd zo spôsobenia tak dlhotrvajúcej právnej neistoty. V tejto súvislosti poukazujem na ustálenú judikatúru Ústavného súdu SR. napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03, z ktorej vyplýva, že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, aj to len v tom prípade, ak sa na tento účel prijali včas adekvátne opatrenia. Námietka neprimeraného zaťaženia sudcov pri vybavovaní agendy nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci (III. ÚS 155/2010). Rovnako to platí aj pri práceneschopnosti zákonného sudcu.

Dovoľujem si upriamiť zároveň pozornosť Ústavného súdu na tú skutočnosť, že právne išlo o úplne jednoduchú vec, ktorá sa v zásade dá rozhodnúť na prvom pojednávaní. V danom prípade si vec vyžiadala dve pojednávania len preto, že súd konal neefektívne a nevyužil prostriedky ktoré má k zabezpečeniu navrhovanej listiny od žalovaného.

Tvrdím ďalej, že vzhľadom na to, že vec je právoplatne skončená, už ďalej nežiadam, aby Ústavný súd vo veci Okresnému súdu Trnava prikázal konať bez prieťahov. Zároveň však tvrdím, že púhe konštatovanie, že skončením veci bol odstránený stav mojej právnej neistoty je absolútne nedostatočné. Žiadam preto, aby súd vyslovil, že moje práva porušené boli a aby mi Ústavný súd Slovenskej republiky priznal finančné zadosťučinenie voči porušovateľovi mojich práv, ako to požadujem v mojej pôvodnej sťažnosti.

Záverom si dovoľujem upraviť svoj návrh na priznanie trov právneho zastúpenia tak, že navrhujem, aby mi bola priznaná náhrada trov zastúpenia za tri úkony právnej služby

v celkovej výške 477,05 € (za tri úkony právnej služby- dva v roku 2017 á 156,17 € vrátane réžie a jeden v roku 2018 á 162,71 €).»

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

5. Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil takýto priebeh a stav konania vedeného na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 14 C 325/2013:

Dňa 13. novembra 2013 bola okresnému súdu doručená žaloba sťažovateľa. Predmetom žaloby bolo zrušenie rozhodcovského rozsudku znejúceho na zaplatenie peňažných súm. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 14 C 325/2013 a pridelená sudkyňi Mgr. Andrei Tomašovičovej.

Dňa 23. januára 2014 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 24. februára 2014 sťažovateľ požiadal o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Dňa 12. júna 2014 bolo do spisu založené vyjadrenie sťažovateľa k veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 27 C 379/2013 (išlo však o vyjadrenie k identickej veci rozhodcovského súdu, aká je predmetom prieskumu v prerokúvanej veci okresného súdu sp. zn. 14 C 325/2013). Dňa 20. augusta 2014 súdna kancelária toto podanie prikázala vylúčiť zo spisu.

Dňa 18. augusta 2014 súd vyhotovil úradný záznam, v ktorom konštatoval, že sťažovateľ ako spotrebiteľ je oslobodený od platenia súdnych poplatkov ex offio (ex lege, pozn.), nebolo potrebné ho vyzývať na zaplatenie súdneho poplatku, a preto súd na jeho žiadosť o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov neprihliada.

Dňa 17. júna 2015 sudkyňa kancelárii uložila pokyn vyžiadať spis rozhodcovského súdu. K vyžiadaniu spisu nedošlo.

Dňa 9. decembra 2016 bola vec prerozdelená sudkyňi Mgr. Lucii Mizerovej.

Dňa 10. februára 2017 bol kancelárii sudkyňou daný pokyn na doručenie žaloby žalovanému; toho istého dňa sudkyňa uznesením vyzvala žalovaného na vyjadrenie k žalobe.

Dňa 6. marca 2017 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaného k žalobe.

Dňa 20. marca 2017 bol kancelárii sudkyňou daný pokyn na doručenie vyjadrenia žalovaného žalobcovi; toho istého dňa sudkyňa uznesením vyzvala žalobcu o dupliku.

Dňa 25. apríla 2017 bola vec prerozdelená sudkyňi JUDr. Evelyn Csémyovej.

Dňa 22. augusta 2017 bolo nariadené pojednávanie na 25. september 2017.

Dňa 21. septembra 2017 bola vec prerozdelená naspäť sudkyňi Mgr. Andrei Tomašovičovej. V súvislosti s tým bolo nariadené pojednávanie zrušené.

Dňa 24. októbra 2017 bolo nariadené pojednávanie na 18. január 2018.

Dňa 26. októbra 2017 súd vyzval žalobcu na doloženie plnej moci. Táto bola žalobcom doložená 27. októbra 2017.

Dňa 6. novembra 2017 žalovaný požiadal o ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní nariadenom na 18. január 2018 a súhlasil s jeho vykonaním vo svojej neprítomnosti.

Dňa 18. januára 2018 bolo vo veci vykonané prvé pojednávanie, na ktorom sa však nezúčastnil žalovaný. Žalobca na pojednávaní k svojmu podaniu z 12. júna 2014 uviedol, že toto berie späť, a požiadal súd, aby v konaní pokračoval na základe pôvodnej žaloby. Súd pojednávanie odročil pre účely doplnenia dokazovania (vyžiadania spisu rozhodcovského súdu) na 13. marec 2018.

Dňa 18. januára 2018 si súd opätovne vyžiadal od rozhodcovského súdu jeho spis, pretože výzvu zo 17. júna 2015 kancelária súdu neexpedovala.

Dňa 31. januára 2018 bol spis rozhodcovského súdu doručený okresnému súdu.

Dňa 16. februára 2018 žalovaný požiadal o ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní nariadenom na 13. marec 2018 a súhlasil s jeho vykonaním vo svojej neprítomnosti.

Dňa 13. marca 2018 bolo vo veci vykonané druhé pojednávanie, a to v neprítomnosti žalovaného, na ktorom po doplnení dokazovania bol vyhlásený rozsudok.

Dňa 11. apríla 2018 sudkyňa požiadala predsedu súdu o predĺženie lehoty na písomné vyhotovenie rozsudku, čo jej bolo povolené v ten istý deň s predĺžením lehoty do 14. mája 2018.

Dňa 14. mája 2018 a 15. mája 2018 bol rozsudok sporovým stranám doručený.

Dňa 31. mája 2018 rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, pretože protistrana nevyužila možnosť podať odvolanie

III.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

7. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní „o zrušenie rozhodcovského rozsudku“ vedenom pod sp. zn. 14 C 325/2013 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa (ako navrhovateľa) na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

9. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

10. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

10.1 Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka napadnutého konania podľa názoru ústavného súdu nebola závislá od zložitosti veci. Napokon skutočnosť, že by napadnutá vec bola fakticky alebo právne zložitá, netvrdil ani predseda okresného súdu.

10.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúvanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne

zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom trestnom konaní k zbytočným priet'ahom.

10.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým konštatuje, že okresný súd bol v napadnutom konaní bez akýchkoľvek zákonných alebo iných relevantných dôvodov nečinný v období od 18. augusta 2014 do 10. februára 2017 (dva roky a šesť mesiacov). Zákonná sudkyňa vykonala v uvedenom období iba jednu zákonnú úpravu (17. júna 2015; pozri chronológiu v bode II nálezu), ktorá však nebola realizovaná.

Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas obdobia dva a pol roka okresný súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako navrhovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci a ani správania účastníkov, ale v dôsledku postupu súdu. Na skutočnosť, že okresný súd „*je dlhodobo personálne nedostatočne obsadený*“, na ktorú v danej veci poukázal predseda okresného súdu, nebolo možné prihliadať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom citovanú predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté priet'ahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných priet'ahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobo obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto

právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnúť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení okresného súdu (I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

11. Pretože vo veci bol 13. marca 2018 vyhlásený rozsudok, ústavný súd nevyhovел návrhu sťažovateľa podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, a o tomto návrhu sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 4.

12. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať aj finančné zadosťučinenie a okrem iného uviedol:

„... Pokiaľ ide o výšku mnou požadovaného finančného zadosťučinenia, toto požadujem priznať vo výške 5 000,- €, čo je podľa môjho názoru aspoň čiastočné vyjadrenie odškodnenia za dlhotrvajúce porušovanie mojich základných práv a to ako z hľadiska trvania samotného poruchového stavu, tak i rozhodovacej praxe ÚS SR a ESLP.“

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k záveru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané vo výške 1 000 €. Ústavný súd pritom prihliadol aj na to, že sťažnosť na zbytočné prietahy podaná predsedovi okresného súdu sa v danej veci stala účinným prostriedkom nápravy, pretože okresný súd po podaní tejto sťažnosti konal priebežne a napokon aj právoplatne vo veci rozhodol.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

13. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 17. júla 2017 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 23. júla 2018). Za dva úkony vykonané v roku 2017 patrí odmena v sume dvakrát po 147,33 € a režijný paušál dvakrát po 8,84 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2018 patrí odmena v sume 153,50 € a režijný paušál 9,21 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 475,05 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

14. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2018